

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi T.C.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach o sygn. V AGz 69/25, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 17 listopada 2025 r.,

- 1. odrzuca skargę;**
- 2. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz skarżącego T.C. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi.**

[K.O.]

UZASADNIENIE

T.C. (dalej: „skarżący”, „pozwany”), pismem, które wpłynęło do Sądu Apelacyjnego w Katowicach 29 października 2025 r. złożył skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, V AGz 69/25.

Skarżący wniósł o:

1. Stwierdzenie przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach, sygnatura akt V AGz 69/25,
2. Zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach – na jego rzecz kwoty 20 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

3. Zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Katowicach do niezwłocznego podjęcia czynności zmierzających do zakończenia postępowania w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że strona powodowa od lipca 2024 r. trzykrotnie złożyła wnioski o wyłączenie sędziego, a od dnia przekazania sprawy do Sądu Apelacyjnego w Katowicach, tj. od 18 marca 2025 r., nie podjęto żadnych czynności procesowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: ustawa o skardze na przewlekłość), w art. 2 ust. 1 pozwala wnieść ten środek zaskarżenia stronie w toku postępowań, których zamknięty katalog zawarty jest w art. 3 tej ustawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 listopada 2018 r., I NSP 39/18; 6 grudnia 2011 r., KSP 11/11; 29 października 2009 r., KSP 18/09).

W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że w postępowaniach innych niż wymienione w tym katalogu skarga na przewlekłość nie przysługuje (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 1 czerwca 2022 r., I NSP 177/22; 11 maja 2022 r., I NSP 134/22; 11 maja 2022 r.; I NSP 101/22; 20 kwietnia 2022 r., I NSP 98/22; 12 września 2019 r.; I NSP 97/19; 8 maja 2020 r., I NSP 47/20).

2. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony pozostaje pogląd, że przez „tok postępowania w sprawie” w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 lipca 2019 r., I NSP 63/19; 9 lipca 2024 r., I NSP 134/24). „Sprawą” w postępowaniu sądowym jest oskarżenie w sprawie karnej, pozew w postępowaniu cywilnym procesowym, wniosek w postępowaniu nieprocesowym itd., w którym ma zapaść orzeczenie o prawach osoby wszczynającej postępowanie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 1 marca 2018 r., III SPP 10/18; 19 grudnia 2023 r., I NSP 274/23). Do wniesienia

skargi na przewlekłość postępowania nie są uprawnieni uczestnicy postępowania incydentalnego, pozostaje ono bowiem poza głównym nurtem postępowania w przedmiocie odpowiadającym przytoczonemu pojęciu „sprawy” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 28 września 2021 r., I NSP 130/21).

3. Niniejsza skarga na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki dotyczy postępowania przed Sądem Apelacyjnym, w którym od 21 marca 2025 r. sprawa jest prowadzona w rep. V AGz 69/25 na skutek zażalenia na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z 13 stycznia 2025 r. (XIII GC 258/24/BŁ), którym odmówiono odrzucenia pozwu inicjującego sprawę główną (k. 497 akt dołączonych). Skarga pozwanego nie dotyczy zatem postępowania co do istoty sprawy, ale postępowania incydentalnego, w którym pozwany nie jest uprawnionym do składania skargi na przewlekłość postępowania.

4. W świetle powyższych ustaleń uznać należy, że skarga wniesiona została przez osobę nieuprawnioną i z tego względu Sąd Najwyższy na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość orzekł jak w pkt 1 sentencji postanowienia. Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania w swym art. 3 przyjmuje bardzo konkretny sposób definiowania podmiotu uprawnionego, o którym mowa później w art. 9 ust. 2 tejże ustawy. Definicja taka składa się z koniunktywnego wskazania rodzaju postępowania oraz roli, jaką w tymże postępowaniu odgrywa uprawniony. Skoro zatem art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania dotyczy jedynie postępowań toczących się co do istoty sprawy, zaś art. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania nie wskazuje dodatkowo postępowań incydentalnych jako elementu identyfikującego podmiot uprawniony do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, to rozstrzygnięcie w skardze niniejszej, jako wniesionej przez podmiot nieuprawniony, należało oprzeć na art. 9 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, nie ma bowiem podstaw do stosowania w tym przypadku odesłania z art. 8 ust. 2 tejże ustawy.

W pkt 2 orzeczenia Sąd Najwyższy orzekł o zwrocie na rzecz skarżącego kwoty 200 zł uiszczonej przez niego tytułem opłaty od skargi na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

[K.O.]

[a.l.]